

Fastställande av avgift eller annan lämplig mekanism för att täcka nominerade elmarknadsoperatörers kostnader för att inrätta, ändra och driva den gemensamma dagen före- och intradagskopplingen

Beslut

1. Energimarknadsinspektionen (Ei) beslutar att kostnader som de i Sverige godkända nominerade elmarknadsoperatörerna har för att inrätta, ändra och driva den gemensamma dagen före- och intradagskopplingen, och som har godkänts av Ei, ska ersättas genom nättariffen för det svenska transmissionsnätet.
2. Detta beslut kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Av Europeiska kommissionens förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning (förordning 2015/1222) framgår att alla nominerade elmarknadsoperatörer och systemansvariga för överföringssystem (systemansvariga) årligen ska ta fram en gemensam rapport om kostnader (kostnadsrapport) till berörda tillsynsmyndigheter. De kostnader som avses är de årliga gemensamma, regionala, och nationella kostnaderna för att inrätta, ändra och driva den gemensamma dagen före- och intradagskopplingen inom EU. De gemensamma och regionala kostnaderna ska brytas ned så att det tydligt framgår vilka kostnader som systemansvariga och nominerade elmarknadsoperatörer har haft tillsammans samt

vilka kostnader som hör till de systemansvariga respektive de nominerade elmarknadsoperatörerna. De gemensamma och regionala kostnaderna som redovisas i kostnadsrapporten ska vidare fördelas mellan berörda medlemsstater utifrån en bestämd fördelningsnyckel, eller utifrån en fördelningsnyckel beslutad med stöd av förordning 2015/1222. Medlemsstaternas andel av de gemensamma, regionala och nationella kostnaderna som bedöms som rimliga, effektiva och proportionella ska täckas genom avgifter till nominerade elmarknadsoperatörer, nättariffer eller andra lämpliga mekanismer.

Kostnadsersättning innan förordning 2015/1222 trädde ikraft

Dagen före- och intradagskopplingen mellan länderna i Europa startade som frivilliga samarbetsprojekt mellan de företag som var elbörser respektive de systemansvariga i olika delar av Europa, innan bindande EU-regler om kostnadsfördelning trädde i kraft. Tidigare fördes i stället en dialog om kostnadsersättningar mellan berörda tillsynsmyndigheter och berörda företag.¹ För Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) del har kostnaderna för dagen före- och intradagsmarknaden historiskt kommit att ersättas genom stamnätstariffen och på så sätt ingått i Svenska kraftnätets intäktsram.

Svenska kraftnätets inställning

Svenska kraftnät har beretts tillfälle att lämna synpunkter på hur kostnaderna för marknadskopplingen ska tas ut och har bland annat anfört följande. Svenska kraftnätets möjligheter att säkerställa en åtskillnad mellan nät samt produktion och handel och en kostnadsriktig transmissionsnätstariff, som ger korrekta incitament, försämrats med en kostnadstäckning via nätkunderna. Svenska kraftnät strävar efter att transmissionsnätstariffen är kostnadsriktig och att den ger så korrekta incitament som möjligt. Enligt ekonomisk teori om ett effektivt nätutnyttjande ska residualen² i tariffen hållas så låg som möjligt.

Nordisk överenskommelse

Förordning 2015/1222 saknar bestämmelser om hur medlemsstaternas andel av de gemensamma, regionala och nationella kostnaderna ska fördelas mellan

---

¹ NEW Price Coupling – Letter of Comfort (dnr: 2012-101558), XBID – Comfort Letter (dnr: 2013-100101), XBID - Statement of principles governing cost recovery for the European cross border intraday (XBID) project (dnr: 2015-100016)

² Residualen, de resterande kostnaderna, utgörs av fasta kostnader som inte täcks av övriga tariffelement vars syfte är att täcka de kortsiktiga rörliga kostnaderna eller långsiktiga kostnader för att bygga ut nätkapacitet. Residualdelen av tariffen bör inte påverka nätkundernas beteende eftersom det inte bidrar till ett effektivt utnyttjande av nätet men att utforma ett helt neutralt tariffelement för residualen är svårt och därmed bör residualen hållas så låg som möjligt.

nominerade elmarknadsoperatörer och mellan systemansvariga och nominerade elmarknadsoperatörer inom en medlemsstat. Inte heller finns det bestämmelser om hur de aktuella kostnaderna ska ersättas. Ei har därför, tillsammans med övriga nordiska tillsynsmyndigheter, Forsyningstilsynet i Danmark (DUR), Reguleringsmyndigheten for energi (NVE-RME) i Norge och Energiavirasto (Energimyndigheten) i Finland (EV) kommit överens om hur kostnaderna ska fördelas i de nordiska länderna. Av överenskommelsen framgår också att systemansvariga ska ersätta de nominerade elmarknadsoperatörerna för deras andelar av de gemensamma och regionala kostnaderna för att inrätta och utveckla den gemensamma dagen före- och intradagskopplingen som är hänförliga till medlemsstaten. Dessa kostnader ska enligt överenskommelsen ersättas via stamnätstariffen om dessa kostnader anses som rimliga, proportionella och effektiva.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Förordning 2015/1222

Alla berörda nominerade elmarknadsoperatörer och systemansvariga för överföringssystem ska tillhandahålla en årlig rapport till tillsynsmyndigheterna där kostnaderna för att inrätta, ändra och driva gemensam dagen före- och intradagskoppling förklaras i detalj. Denna rapport ska offentliggöras av byrån, med vederbörligt beaktande av känsliga affärsuppgifter. Kostnader som har direkt samband med den gemensamma dagen före- och intradagskopplingen ska vara klart och separatidentifierbara och kontrollerbara. Rapporten ska också ge fullständiga uppgifter om bidrag från systemansvariga för överföringssystem till de nominerade elmarknadsoperatörernas kostnader i enlighet med artikel 76.2 (artikel 80.1).

De kostnader som avses i artikel 80.1 ska brytas ned i

- a) gemensamma kostnader till följd av samordnade insatser från alla nominerade elmarknadsoperatörer eller systemansvariga för överföringssystem i den gemensamma dagen före- och intradagskopplingen,
- b) regionala kostnader till följd av insatser från nominerade elmarknadsoperatörer eller systemansvariga för överföringssystem som samarbetar i en viss region,

- c) nationella kostnader till följd av insatser från nominerade elmarknadsoperatörer eller systemansvariga för överföringssystem i denna medlemsstat. (artikel 80.2)

Gemensamma kostnader som avses i artikel 80.2 a ska fördelas mellan de systemansvariga för överföringssystemen och de nominerade elmarknadsoperatörerna i de medlemsstater och tredjeländer som deltar i den gemensamma dagen före- och intradagskopplingen. För att beräkna det belopp som ska betalas av de systemansvariga för överföringssystemen och de nominerade elmarknadsoperatörerna i varje medlemsstat, och i förekommande fall i tredjeländer, ska en åttondel av de gemensamma kostnaderna fördelas lika mellan varje medlemsstat och tredjeland, fem åttondelar fördelas mellan varje medlemsstat och tredjeland i proportion till deras förbrukning, och två åttondelar delas lika mellan de deltagande nominerade elmarknadsoperatörerna. Beräkningen av gemensamma kostnader ska regelbundet anpassas för att ta hänsyn till förändringar i de gemensamma kostnaderna eller förändringar bland de deltagande systemansvariga för överföringssystemen och nominerade elmarknadsoperatörerna. (artikel 80.3)

Nominerade elmarknadsoperatörer och systemansvariga för överföringssystem som samarbetar i en viss region ska tillsammans komma överens om ett förslag till delning av regionala kostnader i enlighet med punkt 2 b. Förslaget ska sedan godkännas individuellt av de behöriga nationella myndigheterna i varje medlemsstat i regionen. Nominerade elmarknadsoperatörer och systemansvariga för överföringssystem som samarbetar i en viss region får som alternativ använda den form av kostnadsdelning som anges i punkt 3. (artikel 80.4)

Medlemsstaternas andel av de gemensamma kostnader som avses i artikel 80.2 a, de regionala kostnader som avses i artikel 80.2 b och de nationella kostnader som avses i artikel 80.2 c och som bedöms vara rimliga, effektiva och proportionella ska täckas genom avgifter till nominerade elmarknadsoperatörer, nättariffer eller andra lämpliga mekanismer som fastställs av de behöriga tillsynsmyndigheterna. (artikel 75.2)

Alla nominerade elmarknadsoperatörer ska bära följande kostnader:

- a) Gemensamma, regionala och nationella kostnader för att inrätta, uppdatera eller vidareutveckla priskopplingsalgoritmen och den gemensamma dagen före-kopplingen.

- b) Gemensamma, regionala och nationella kostnader för att inrätta, uppdatera eller vidareutveckla matchningsalgoritmen för kontinuerlig handel och gemensam intradagskoppling.
- c) Gemensamma, regionala och nationella kostnader för drift av gemensam dagen före- och intradagskopplingen. (artikel 76.1)

De berörda nominerade elmarknadsoperatörerna ska ha rätt att täcka kostnaderna i enlighet med artikel 76.1, om dessa inte har burits av systemansvariga för överföringssystem i enlighet med punkt 76.2, med hjälp av avgifter eller andra lämpliga mekanismer endast om kostnaderna är rimliga och proportionella och har överenskommit på nationell nivå med den behöriga tillsynsmyndigheten. (artikel 76.3)

Ellagen (1997:857)

Om ett transmissionsnätsföretag deltar i ett europeiskt samarbete som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el, ska även den verksamheten anses ingå i företagets nätverksamhet när intäktsramen bestäms. (5 kap. 18 §)

I ett beslut av nätmyndigheten enligt sådana riktlinjer som har antagits med stöd av förordning (EG) nr 714/2009 ska det anges att beslutet kan komma att ändras eller upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen. (12 kap. 1 b §)

Ei:s motivering till beslutet

Av förordning 2015/1222 framgår att nominerade elmarknadsoperatörer har rätt att få ersättning för kostnader för att inrätta, ändra och driva den gemensamma dagen före- och intradagskopplingen om kostnaderna är rimliga, effektiva och proportionella. Ersättning kan fås antingen genom avgifter till nominerade elmarknadsoperatörer, nättariffer eller med hjälp av andra lämpliga mekanismer. Hur de nominerade elmarknadsoperatörernas kostnader ska täckas ska fastställas av de behöriga tillsynsmyndigheterna.

Kostnaderna för att inrätta, ändra och driva den gemensamma dagen före- och intradagskopplingen är kostnader som är kopplade till arbetet med att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el. Ett arbete i vilket Svenska kraftnät deltar. Sådana kostnader ska enligt ellagen anses ingå i företagets nätverksamhet när intäktsramen bestäms. Kostnader för dagen före- och intradagskopplingen har därför redan före ikraftträdandet av förordning 2015/1222 ersatts genom nättariffen för det svenska transmissionsnätet. Svenska kraftnäts

egna kostnader för dagen före- och intradagsmarknaden har till exempel ansetts utgöra sådana kostnader som kunnat ligga till grund för beräkningen av intäktsramen. Mot denna bakgrund anser Ei att även de nu aktuella kostnaderna bör täckas genom nättariffen för det svenska transmissionsnätet. Vad Svenska kraftnät anför om att den sk. residualen i tariffen ska hållas så låg som möjligt föranleder inte Ei att göra någon annan bedömning.

Hur man överklagar

Information om hur man överklagar finns i bilaga.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även chefsjuristen Göran Morén, chefsekonomen Therése Hindman Persson, avdelningschefen Caroline Törnqvist, enhetschefen Kaj Forsberg samt experten Lars Tedebrand, föredragande.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Anne Vadasz Nilsson

Lars Tedebrand

Bilaga

Så här gör du för att överklaga beslutet

Skickas till

Affärsverket svenska kraftnät
ACER - Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (för kännedom)
EMCO (för kännedom)
EPEX SPOT (för kännedom)